

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1937-38

OPERA

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

13 BERNARD GRÜN:
MADAME SANS GÊNE
KOMEDIJA Z GODBO V TREH DEJANJIH

Din 2.50

Izhaja za vsako premijero

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1937/38 ŠTEV. 13 OPERA UREDNIK: M. BRAVNIČAR

BERNARD GRÜEN:

MADAME SANS GÊNE

PREMIERA 23. APRILA 1938

Skladatelj Bernard Grün se je našemu občinstvu predstavil že v začetku lanske sezone z opereto »Dvojno knjigovodstvo«. Značilnost imenovane operete je bila v besedilu, ki se je razlikovalo od drugih sorodnih odrskih stvari po tem, da libreto ni bil »operetni«, temveč je bil »popolnoma urejena komedija, ki bi se lahko mirno in z uspehom igrala v dramskih hišah«, kakor je ob njeni ljubljanski premieri napisal Ost. Nekaj sličnega je z »Madame Sans Gêne«, le z razliko, da se je ta komedija z uspehom že igrala v dramskih hišah 50 let, predno jo je Bernard Grün izbral za besedilo svojega najnovejšega odrskega dela. Pri obeh Grünovih stvareh z veseljem ugotavljamo izbirčnost za literarno vredne tvorbe, ki dvigajo njegova dela nad povprečno črto operetnega okusa. Z »Madame Sans Gêne« si je izbral preizkušeno odrsko delo znamenitega francoskega komediografa Victoriena Sardou-a (1831—1908), avtorja mnogih dram in komedij, med katere spada tudi »La Tosca«, ki je bila pozneje predelana za libreto Puccinijeve opere. Bernardu Grünu je priredil »Madame Sans Gêne« Hans Weigel in jo nazval »komedija

z glasbo«. Avtorja sta se izognila oznaki »opereta«, ker Grünova in Weiglova »Madame Sans Gêne« nima vseh bistvenih operetnih sestavin in tudi libreto ni zgrajen po običajnih pravilih operetne tehnike. Sicer se še nikomur ni posrečilo podati neoporečne defi-

GA. STEFKA POLIČEVA
ima v »Madame Sans Gêne«
naslovno vlogo.

nicije o opereti, toda vsak njen povprečni poznavalec ve, da so njeni bistveni rekviziti pesmi in plesi, raztroseni med besedilo, ne da bi bili vstopi teh plesov in pesmi vedno nujni z ozirom na dramatsko dogajanje. V »Madame Sans Gêne« plesov sploh ni, pesmi in kupleti pa vršijo nalogo glasbenih monologov in dialogov, ki vežejo besedilo posameznih prizorov. Oznaka »komedija z glasbo« je za to

vrsto tvorbe edino umestna, posebno ker ima z običajno opereto oblikovno, glasbeno in vsebinsko le malo skupnega.

Dejanje »Madame Sans Gêne« se godi v Parizu, na dan naskoka na Bastillo, torej v začetku revolucije 10. avgusta 1792 in na gradu Compiègne 11. septembra 1811. V glasbeno delo je vpletena himna francoskih revolucionarjev »Marseillaise«, ki jo je mimogrede povedano zložil Rouget de Lisle. Kupleti in pesmi se naslanjajo slogovno na klasično opereto, prav kakor tudi melodramatična glasba in recitativni odlomki te komedije z glasbo.

»Madame Sans Gêne« prihaja v naš operetni spored kot prijetna sprememba po dolgi vrsti revialnih operet, ki so šle preko desk našega odra. Upamo, da bodo te spremembe veseli vsi ljubitelji ljubljanske operete.

Fouchéjev kuplet

Jaz sem neustrašen kompletik,
le tega ne vem čigav.

Jaz sem neusmiljen nasprotnik,
res še ne vem čigav.

Jaz sem neugnan vojskovalec,
ne vem pa še jasno, s kom.

Zato sem zmer zmagovalec,
malo mi je mar, nad kom!

Moj fini nos

je skoz in skoz

polit'ki kos

To ni problem.

Ni mar mi za stranko,

ker to je natanko

kot sam lezti v zanko.

Jaz vanjo ne grem!

Kaj čast, — beraška halja!

Uspeh je ideal!

Če treba sem za to: Bog živi kralja,
če treba pa: živi naj drhal!

Danes dem: naš kralj je končal,
jutri pa: naš kralj ima prav!

Danes dem: kraljestvo naj gre,
jutri pa: zvestoba nad vse!

Danes dem: zavlada naj meščan,
jutri pa: meščan, to je falot!

Danes dem: umrje naj tiran,
jutri pa: rešitev je despot!

Jaz z močnejšim le korakom redno,
zdaj z gospodom, jutri s hlapcem iščem zvez!

Moško sicer ni, zato pa vredno,
oni, ki ima zadnji prav, ta ima prav zares!

Danes dem: naš kralj naj živi!

Jutri pa: njegove krvi!

Danes dem: za prestol grem v smrt,
jutri pa: trinog naš je strt!

Danes dem: prišel je dan za nas,
jutri pa: zastavi stari čast!

Danes dem: pozdravljen novi čas,
jutri pa: le kralju gre oblast!

Moj fini nos

je skoz in skoz

polit'ki kos.

Danes dem, jutri pa...

Grmeči naš vive!«

Grmeči naš fej, vive, fej...

Katarinin šanson

Saj tam ni kaj videt,
le ljudstva brez kraja,
kaj takega ne še
kot zdaj se dogaja.
Na vsakem voglu in vsak korak
mi zakliče kedo: punca, tam je vrag.
Streljanje! Deklina ostani doma!
A jaz naprej kot pot me pelja.
Tedaj trop Marsejcev zastavi mi pot
in eden polnag, bradat, fest patron
vpraša: hej, kam?
Za nosom, gospod! Pa zgrabi me,
dvigne, Madame, pardon!
Poljubi me vrag in da me sosedu,
ta drugemu in tako dalje po redu,
jaz vpijem, a kaj je to mar svojati,
in šele, ko je vsak med soldati
cmoknil pošteno me na obraz,
so me pustili spet iz rok.
Minilo je. Zahvaljen, o Bog.
K'tera druga ne bi prestala kot jaz.
Sicer niso bili preveč comme il faut.
A jaz na te šale ne gledam strogo.
Vsakdo dobro ve, kdor me pozna,
nisem kakšna gnadjiva gospa.
Drzna sem in glasna, kaj mi mar ves svet,
in moj jezik zmeraj je nared.
Brzdati se, — le čemu, zakaj?
Vse kar v brk, tak pač je moj značaj.
Sans Gêne, zmeraj Sans Gêne.
Kaj ženiram ali ciram naj se jaz!
Sans Gêne, zmeraj Sans Gêne,
zmeraj vse, kar mislim, ti povem v obraz.
Saj vse norme so in forme

nepotreben le balast.
Jaz kar mirno, brezobzirno
rečem, kar ne gre mi v slast!
Sans Gêne, zmeraj Sans Gêne!
Mene učiti, prevzgojiti, težka stvar!
Ostanem zmeraj Sans Gêne,
taka sem, gospoda moja,
taka sem, gospoda moja, kaj mi mar!

V mesto sem prišla dekle mlado,
rada sem se učila in lahko!
Kot bi trenil, ves sem znala posel naš,
s čim perilo beliš, blesk mu daš.
In skrivnosti te obrti vse,
a držati jezik, tega ne!
Sans Gêne, zmeraj Sans Gêne!
Mene učiti, prevzgojiti, težka stvar!
Ostanem zmeraj Sans Gêne,
taka sem, gospoda moja,
taka sem, gospoda moja, kaj mi mar!

Prišla sem na ples, ljudi brez števila.
Tako sem dekleta v tej gneči zgubila.
In že me nekdo okrog pasa je zgrabil,
ne da bi me prosil, vljudno povabil.
Zavpijem: stoj! Ta možak pa v smeh!
Rečem mu: pes, on meni: gos!
Nenadoma pa pade na nos,
ker Lefèbvre ga precej je imel na tleh,
in pravi: smem prosit? — kot kak odličnjak.
Plesala sva. To bil je prvi korak.
Tega je šest tednov in odslej
svet je ves drugačen kakor prej.
Ah, besede nove vame so prišle,
te besede so: jaz ljubim te!
Ko mi jih je rekel tisti čas —

mi zastal je v prsih dih in glas!
 Več nisem bila San Gêne,
 cirala, ženirala sem se na moč.
 Več nisem bila San Gêne,
 stala brez besed sem, vsa zardevajoč, —
 In zdaj vem, da so trenutki,
 ko vsak človek onemi,
 ker tedaj beseda vsaka
 napačno, krivo zveni.
 Sans Gêne, zmeraj Sans Gêne,
 bodi zmeraj živ, nebrzdan, neugnan!
 Enkrat pa prav nič Sans Gêne,
 toda to bo morda tvoj najlepši dan!

Letno poročilo o sezoni 1936-37

O P E R A

- a) Ravnatelj opere: Polič Mirko, V.
 b) Kapelniki: Neffat Anton, VIII; Štritof Niko, VIII;
 dr. Švara Danilo; Žebre Demetrij (korepetitor).
 c) Solisti: Banovec Svetozar, IX; Gavella-Gjungjenac Zlata,
 VII; Gostič Josip, X; Marčec Štefan, VII/1; Peček Bojan, VI/1;
 Polič Štefanija, VII; Primožič Robert, VI; Ribič Ivanka, VIII/1,
 prof. Šest Osip, VI; Štagljar Mila, X/2; Zupan Drago, VII; Franc
 Ivan, Gorski Ivan, Janko Vekoslav, Kolacio Aleksander, Oljekop
 Olga, Župevc Zvonimira. — Bernot-Golob Franja, Kreft-Špan Nu-
 ša (dodeljeni v službovanje). Betetto Julij in Petrovčič Tone stalna
 gosta.
 d) Orkester: Vijolina I.: Trost Ivan, koncertni mojster,
 VII; Jeraj Karel, namestnik koncertnega mojstra. Höller Blanda,
 Marin Slavko, Stanič Franc, Vekjet Marcel. Vijolina II.: Bravničar
 Matija, IX/1; Jermol Albert, Lubec Roza, Zupančič Josip (X/2).
 Vijola: Šušteršič Vinko, X/1; Bajda Ivan, IX/1; Ivančič Avgust.

Čelo: Müller Gustav, Comelli Ludvik. Kontrabas: Medved Jakob, X/1; Godina Pavel. Flavta: Korošec Slavko, Drapal Silvester. Oboa: Mascher Hugo, Flego Branko. Klarinet: Laun Vaclav, Gregorc Janko. Fagot: Pokorny Josip, Hauck Viljem. (Po odhodu Haucka Turšič Ivan.) Rog: Moravec Feliks, Hafner Ivan (X), Ušak-Capponi Franc, Dolinar Franc (IX). Trobenta: Hossner Josip, Juvan Tomaž (pripr. X.), Pajk Josip. Pozavna: Karas Franc, Pegan Leander, Klier Anton. Tuba: Wohlfart Žiga. Tolkala: Kočovski Bogomil. Harfa: Doubravska Dulka.

d) Zbor: Appeltauer Josipina, IX/1, Bekš Zorko, IX/1, Jelnikar Franc, IX/1, Ivanuša Luiza, IX/1, Marolt Franc, IX/1, Mauzer Helena, IX/1, Mencin Ivan, IX/1, Mencin Marija, IX/1, Mišič Marija, X/1, Nerat Angela X/1, Perko Anton, X/1, Povše Radko X/1, Ribič Avgust, X/1, Rus Josip, X/2, Strniša Karolina, X/1, Škrjanc Pavla, X/1. Arčon Arnold, Buh Angela, Cankar Ivana, Česnik Stane, Hauck-Gerlovič Zofija, Hvastja Franc, Kristančič Marjan, Lesjak Ivan, Medvešček Magda, Müller Elza, Rupnik Leopoldina, Rus Marija, Sekula Alojzij, Simončič Maks, Škabar Milko, Škele Ruža, Štular Joško.

e) Balet: Mohar Erna, X/2, Golovin Peter, baletni mojster, Adamovič-Japelj Silva, Brcar Albina, Brcar Rezi, Bedrač Ada, Bravničar-Pavšič Gizela, Čarman Franc, Kürbos Fani, Petan Marijana, Remškar Marta, Skala Greta, Smerkoli Vali.

f) Arhivar: Sirnik Vinko, IX/1.

g) Inspicijenta: Frelih Emil, Ocvirk Zdravko.

h) Šepetalec: Drenovec Josip.

i) Rekviziter: Kosec Filip, zvan. II.

j) Tehnično osebje: gledališki mojster Leben Franc, X/1; frizerja: Jakel Alojzij, Koder Roza, zvan. I.; električarja: Kastelic Josip, služitelj II/3; Rižnar Ivan. Kurjač: Hartman Ivan, služ. II/3. Dekoraterji: Cesar Franc, Kuclar Ivan, Logar Jernej, služ. II/3, Sever Alojzij, Vrhovnik Ignacij, Vouk Lado, Wohlmuth Ludvik, Tilinger Ignac, Tinta Anton, služ. II/3; nočni čuvaj Pirjevec Ma-

tija. Snažilke: Videmšek Antonija, služ. II/3, Pogačar Kristina, Teršek Alojzija.

k) Sluge: Pritekelj Blaž, služ. II/3, Vodišek Anton.

GLEDALIŠKI ATELJEJI:

a) inscenator in scenograf: ing. arch. Franz Ernest.

b) Šef-lasuljar: Navinšek Emil.

c) Krojačnica: Habič Marija, služ. II-3, Hrovat Josip, X, Pirman Ana, zvan. II., Pokorny Marija, Hočevar Elza, Stanič Julija, služ. II-3, Remškar Franc, Stanič Franc, Novak Josip, Novak Stana (garderoberna večerna pomočnica).

č) Slikarna: Skružny Vaclav, šef slikarne, Magolič Ludvik, X/1, slikar, Skružny Ladislav, pripravnik, Smrekar Rudolf, služitelj.

d) Mizarna: Kralj Anton, X/1, Vene Alojzij, zvan. II., Zajc Franc.

DELOVANJE OPERE

Operna sezona se je začela dne 30. septembra 1936. Tekom meseca septembra, predvsem za časa jesenske velesejemske razstave, je bilo odigranih več opernih in operetnih del.

V celoti je dala opera v sezoni 1936/37 29 raznih predstav, in sicer 20 oper (med temi dve deli na en večer), 9 operet in 1 baletni večer.

Po narodnosti skladateljev je bilo v opernem repertoarju 7 slovanskih (1 slovensko, 1 srbohrvatsko, 1 bolgarsko, 2 češki in 2 ruski deli), 2 francoski in 11 italijanskih del. V opereti smo imeli šest slovanskih del (1 srbohrvatsko in 5 čeških) ter 3 nemška dela. Baletni večer se je izvajal na glasbo raznih skladateljev.

Slovanska dela so se uprizorila 44 krat (slovenska 6 krat, srbohrvatska 12 krat, bolgarska 4 krat, češka 11 krat, ruska 11 krat), francoski deli sta bili peti 9 krat, italijanska 78 krat. V opereti: slovanska 60 krat (srbohrvatsko 2 krat, češka 58 krat), nemška 30krat. Baletni večer je imel 6 predstav.

Pregled izvajanih del v operni sezoni 1936-37

Št.	Skladatelj	Naslov dela	Dan predstave		Kapelnik režiser	Štev. predst.
			prem.	nova repriza		
1	Puccini	Madame Butterfly			Štritof-Štritof	9
2	Rossini	Seviljski brivec			Neffat-Zupan	8
3	Verdi	Traviata			Štritof-Kreft	7
4	Donizzetti	Lucia di Lammermoor			Polič-Polič	6
5	Savin	Trubadur	30. IX.		Švara-Polič	3
6	Verdi	Marija Gubec			Švara-Šest	6
7	Verdi	Ples v maskah		18. X.	Neffat-Šest	14
8	Offenbach	Hoffmannove pripov.		1. XI.	Štritof-Štritof	7
9	Karel	Borta smrt	7. XI.		Polič-Šest	5
10	Puccini	La Boheme		28. XI.	Štritof-Štritof	11
11	Mascagni	Cavalleria rusticana		5. XII.	Švara-Šest	11
12	Leoncavallo	Glumači				
13	Verdi	Aida			Švara-Šest	3
14	Musorgski	Hovanščina			Polič-Debevec	5
15	Čajkovski	Pikova dama		20. II.	Neffat-Šest	6
16	Massenet	Manon			Štritof-Štritof	2
17	Gotovac	Ero z onega sveta	4. III.		Polič-Švara-Golovin	13
18	Respighi	Plamen	21. IV.		Štritof-Šest	6
19	Vladigerov	Car Kolojan	15. V.		Švara-Šest	4
20	Smetana	Prodana nevesta		9. VI.	Polič-Neffat-Žebre-Šest	6
1	Beneš	Pod to goro zeleno	5. IX.		Švara-Balatkova	28
2	Grün	Dvojno knjigovodstvo	17. IX.		Žebre-Šest	8
3	Lehar	Vesela vdova			Štritof-Štritof	9
4	Beneš	Kaj dela Andula			Žebre-Zupan	2
5	Tijardović	Mala Floramy			Švara-Zupan	2
6	Berthe	Pri treh mladenkah			Šušteršič-Žebre-Zupan	13
7	Beneš	Sveti Anton		25. XII.	Neffat-Balatkova	3
8	Beneš	Navihanka	12. I.		Žebre-Šest	18
9	Jankovec	Veseli studentček	1. V.		Žebre-Šest	10
1	Razni	Baletni večer	6. II.		Švara-Froman	6
						231

V sezoni je bilo 10 premijer (5 opernih, 4 operetne in 1 baletna), dalje 7 novih repriz (6 opernih, 1 operetna) in 12 repriz iz prejšnjih sezon (8 opernih, 4 operetne).

Opera je gostovala v sezoni v Celju, v Mariboru, na Reki in v Trstu. Sprememb v umetniškem osebju ni bilo.

Gostovali so: Anita Mezetova, dr. Maks Adrijan, Josip Križaj, Josip Rijavec in Marjan Rus. Za angažma je pela Ksenija Vidaličeva.

Dirigirali so:								
	Opera		Opereta		Balet		Skupaj	
	del	predst.	del	predst.	del	predst.	del	predst.
Neffat Anton	4	29	1	3	—	—	5	32
Polič Mirko	5	33	—	—	—	—	5	33
Šušteršič Vinko	—	—	1	13	—	—	1	13
Dr. Švara Danilo	5	27	2	28	1	6	8	61
Štritof Niko	6	42	1	9	—	—	7	51
Žebre Demetrij	—	—	4	37	—	—	4	37

Režirali so:								
	Opera		Opereta		Balet		Skupaj	
	del	predst.	del	predst.	del	predst.	del	predst.
Balatka Vera	—	—	2	29	—	—	2	31
Debevec Ciril	1	5	—	—	—	—	1	5
Golovin Peter	1	12	—	—	—	—	1	13
Kreft Bratko	1	7	—	—	—	—	1	7
Polič Mirko	2	9	—	—	—	—	2	9
Šest Osip	9	61	3	35	—	—	12	96
Štritof Niko	4	29	1	9	—	—	5	38
Zupan Drago	1	8	3	17	—	—	4	25
Froman Maks	—	—	—	—	1	6	1	6

Poleg rednih predstav so bile v operi še naslednje prireditve: 12. in 13. marca bolgarski plesni večer, 4. aprila opereta zagrebškega omladinskega odra, ki je uprizorila opereto »Pekov Miško«, dalje je bila dne 12. aprila v operi proslava materinskega dne, dne 18. aprila nastop zborov ljubljanskih srednjih šol, 2. maja plesni večer Katje Delakove in 9. maja prireditev Društva skrb za otroka. Nemški igralski ansambel je s slovitim igralcem Bassermanom na čelu gostoval z dramo »Modri Natan«.

PRIHODNJI OPERNI SPORED

V operi pripravljajo naslednja dela:

A. PONCHIELLI: GIOCONDA

V glavnih vlogah bodo sodelovali: gg. Oljdekopova, Kogejeva, Španova, Franc, Primožič (Janko), Betetto (Petrovčič)

Dirigent: ravn. M. Polič.

Režiser: prof. O. Šest.

*

G. PUCCINI: MANON LESCAUT

v zasedbi gg. Vidalijeve, Francla, Janka, Gostiča in Zupana.

Dirigent: N. Štritof.

Režiser: prof. O. Šest.

*

M. MUSORGSKI: BORIS GODUNOV

Glavne vloge imajo gg. Heybalova, Kogejeva, Primožič, Franc, Marčec.

Dirigent: ravnatelj M. Polič.

Režiser: Robert Primožič.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: Matija Bravničar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

MADAME SANS GÊNE

komedija z godbo v treh dejanjih, po Sardoujevi veseligr priredil H. Weigel. — Muzikalne točke: B. Grün.

Dirigent: M. Polič

Scenograf: ing. arch. E. Franz.

Režiser: prof. O. Šest.

PRVO DEJANJE:

Katrina Hibšer, perica	Št. Poličeva
Seržan Lefebvre	D. Zupan
Grof Neipperg	I. Gorski
Fouché	B. Peček
Tončka } perice pri Katrini {	Š. Ramšakova
Julka }	P. Jeromova
Roza }	R. Skeletova
Vabontrain } Lefebvrovi tovariši {	M. Kristančič
Jolicour }	F. Hvastja
Rissout }	S. Česnik
Mlad oficir	I. Tiran
Bobnar Vinaigre	A. Sekula
Mathurin, paglavec	I. Starič
Sosed	Z. Bekš
Soseda	P. Škrjančeva

Nacionalna garda, ljudstvo. — Godi se v Parizu
10. avgusta 1792 za padca Bastilje.

DRUGO IN TRETJE DEJANJE:

Napoleon Bonaparte	V. Janko
Katrina, vojvodinja	Št. Poličeva
Maršal Lefebvre	D. Zupan
Fouché, vojvoda Otrantski	B. Peček
Karolina, kraljica Neapeljska	V. Smerkolova
Eliza, princesa Locce	S. Japljeva
Savary, vojvoda Roviški	E. Frelj
Junot	M. Burger
Canouville	A. Sekula
Esterhazy	M. Škabar
Gospa pl. Brignolles	R. Skeletova
Gospa pl. Canisy	P. Jeromova
Gospa pl. Abrantes	Š. Ramšakova

Gospa pl. Brühl	P. Škrjančeva
Jasmin, major domus	J. Rus
Despreux, plesni mojster	P. Golovin
Leroy, krojač	M. Simončič
Cop, čevljar	F. Hvastja
Duplan, vlasuljar	S. Česnik
Dindon, juvelir	M. Kristančič
Grof Neipperg	I. Gorski
Rustan	F. Leben
Cesarjev adjutant	I. Mencin
Trije cesarjevi tajniki	A. Šraj
	Z. Lesjak
	F. Marolt

Gostje, sluga in dvorne dame. — Godi se na gradu Compiègne, 11. septembra 1811.

Dekoracije izdelala gledališka slikarna pod vodstvom mojstra V. Skružnega.

Ojačevalno napravo je dobavila tvrdka Radio r. z. z o. z. v Ljubljani, Mikiošičeva cesta 7.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob 23.

